

UTRIKESUTSKOTTETS BETÄNKANDE 4/2012 rd

Verksamhetsberättelse 2010 från Finlands delegation i Nordiska rådet

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 10 juni 2011 verksamhetsberättelsen 2010 från Finlands delegation i Nordiska rådet (B 5/2011 rd) till utrikesutskottet för beredning

Sakkunniga

Utskottet har hört

- ordförande Simo Rundgren och sekreterare Greta Lohiniva, Finlands delegation i Nordiska rådet.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Utrikesutskottet har behandlat EU:s utrikes- och säkerhetspolitik i sitt betänkande (UtUB 3/2012 rd) och i det sammanhanget också tagit upp det nordiska samarbetets betydelse för Finlands utrikes- och säkerhetspolitik. Samarbetet ska stärkas huvudsakligen utifrån rekommendationerna i den s.k. Stoltenbergrapporten och gälla bl.a. Arktis, krishantering, territoriell övervakning och försvarsupphandling. De nordiska utrikesministrarna antog vid ett möte i april 2011 i Helsingfors en nordisk solidaritetsförklaring med tanke på fredstida kriser.

Det finns ett kostnadstryck som motiverar ett försvarssamarbete inte minst mellan små länder. År 2009 inrättades Nordic Defence Cooperation (NORDEFCO) som täcker in samverkan kring försvarsmateriel, militär krishantering och förmågeutveckling. NORDEFCO bygger på frivillighet, nationella beslut och länderspecifika säkerhetspolitiska avgöranden. Norge, Sverige och Finland har avancerat längst i det arbetet. Intresset för NORDEFCO har ökat i Danmark efter att Nato uttryckt sin uppskattning för verksamhe-

ten. Det fördjupade nordiska försvarssamarbetet kan stå modell för EU:s gemensamma säkerhets- och försvarspolitik. Bedömare hävdar att Nato betraktar det nordiska försvarssamarbetet som ett exempel som det tänker ta efter i sin partnerskapsverksamhet. Det nordiska samarbetet exempelvis om luftstridsövningar (Finland, Norge, Sverige), havsövervakning i Östersjön och en stridsgrupp (tillsammans med Irland) ger belägg för att samarbetet bär resultat. En djupare integration av det militära samarbetet kräver ett betydligt starkare ömsesidigt förtroende mellan de nordiska länderna och svåra politiska beslut på det nationella planet om t.ex. arbetsfördelning, specialisering och ömsesidigt beroende.

Det är bra att Nordiska rådet aktivt har tagit upp frågor som gäller Arktis. Debatten bör fortsätta och tas ner på ett konkret plan, menar utskottet. För sakfrågornas del hänvisar utskottet till sitt betänkande om hållbart och effektivt utnyttjande av naturresurser (UtUB 2/2012 rd). Det har behandlat utnyttjandet av naturresurserna i Arktis och det nordiska samarbetets betydelse i ett brett perspektiv också i andra samman-

hang (UtUB 12/2009 rd, UtUB 3/2012 rd). Med tanke på Arktis växande ekonomiska och strategiska roll är det viktigt att de nordiska länderna samarbetar om de här frågorna. Samarbetet tar starkt fasta på relationerna till Ryssland och de övriga kuststaterna bl.a. när det gäller klimatförändringen och förvaltningen av naturresurser. Nordiska rådet rekommenderar att de nordiska regeringarna bland annat stärker sitt samarbete om havsövervakning i Arktis och etablerar en nordisk maritim insatsenhet i Arktis bestående av element från de nordiska ländernas kustbevakning och räddningstjänster. Inom den nordliga dimensionen har ett nytt transport- och logistikpartnerskap inrättats, som tillsammans med Barentssamarbetet, arbetet i Arktiska rådet och Nordiska rådet kan producera betydelsefulla resultat.

Det nordiska samarbetet på utrikes- och säkerhetspolitikens område ger ett allt större mervärde, som bör utnyttjas mer systematiskt i utrikespolitiken. Möjligheterna med det nordiska samarbetet bör utnyttjas fullt ut i den säkerhets- och försvarspolitiska planeringen, anser utskottet.

För det nordiska samarbetets genomslag och trovärdighet är det viktigt att sänka eventuella gränshinder. Många gränshinder som är till förtret för medborgare och företag rapporteras ha blivit undanröjda, men det återstår en lång rad att

åtgärda. Genomförandet av EU:s direktiv kan komma att skapa nya gränshinder, som de nationella parlamenten har anledning att uppmärksamma i sitt lagstiftningsarbete.

Enligt berättelsen inleddes en översyn av Nordiska rådets arbetsordning 2010. Det är av största vikt att det nordiska samarbetets institutionella utveckling debatteras i ett bredare sammanhang. Det finns ingen anledning att rygga för nödvändiga reformer. Det är år sedan det nordiska samarbetet ansetts lika nödvändigt och aktuellt som i dag. Därför är det angeläget att se på hur beprövade institutionella strukturer fungerar i dagens värld. De får inte hindra eller bromsa upp politiska mål utan de ska vara anpassade till dagens politiska och ekonomiska realiteter och utmaningar. För att reformerna ska ha önskad effekt och för att undvika överlappningar behövs det samarbete med andra organisationer och en fördelning av uppgifterna utifrån deras verksamhetsområde och integrationsutvecklingen.

Utskottets förslag till riksdagens ställningstagande

Riksdagen

har ingenting att invända mot berättelsen.

Helsingfors den 19 april 2012

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Timo Soini /saf
vordf. Pertti Salolainen /saml
medl. Jouni Backman /sd
Christina Gestrin /sv
Ilkka Kanerva /saml
Ilkka Kantola /sd
Saara Karhu /sd
Mari Kiviniemi /cent

Katri Komi /cent
Johannes Koskinen /sd
Annika Lapintie /vänt
Maria Lohela /saf (delvis)
Petteri Orpo /saml
Tom Packalén /saf
Aila Paloniemi /cent
Ben Zyskiewicz /saml.

Sekreterare var

utskottsråd Raili Lahnalampi.